

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Égész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A vádló és a csendőr.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. törvényszéki bíró.

Egy érdekes szobrot láttam Budapesten, az igazságügyi palotában (a mint a Curia és budapesti kir. ítélőtábla, valamint a kir. koronaügyesség és budapesti kir. főügyesség együttes hivatalos épületét nevezik, szemközt az Országházzal.)

A szobor egy hatalmas férfi alak. Beszédet mond, karját kinyújtva, ostorozza a bűnt, a törvényszegést s arezárról leolvasható a bűn iránt érzett iszonyat, a mint szigorú büntetést kér a bűnösre.

Ez a vádló.

Akár bemutatom magát a szobor képét is.

Ime! ez az.

A vádló és a bűncselekmények tetteseinek kiderítői szoros összefüggésben vannak egymással; a vádlónak jobb keze a csendőr, a ki kezébe szolgáltatja a bűnöst: azért világítsuk meg ezt a szobrot végig a bűnvádi perrendtartáson, hadd ismerje meg minden csendőr, mert ugyis gyakran van vele dolga.

A vádló a vádat képviseli, a bűnök és bűnösök megbüntetését sürgeti, hogy kiköszörültséssék az igazságon ejtett csorba.

A vádat pedig rendszerint a kir. ügyész képviseli, sőt egyedül csak ő az olyan esetekben, melyekben valamely bűncselekménynek üldözhetése a büntető törvények szerint felhatalmazástól vagy kívánattól függ.

Ilyen felhatalmazás szükséges, ha a rágalmazás vagy becsületsértés, batóság vagy ennek küldöttsége ellen, hivatali kötelességére vonatkozólag, a közös hadsereg, a hadi tengerészet, a honvédség vagy pedig ezeknek valamelyik önálló része ellen követtetett el.

De hangsúlyozni kell itt, hogy a rágalmazás és becsületsértés a közhivatalban álló egyén ellen csak akkor lesz hivatalból üldözendővé, tehát felhatalmazás alapján is csak akkor képviseli a vádat a kir. ügyész, ha a rágalmozó vagy becsületsértő állítás a közhivatalnoknak hivatali kötelességére vonatkozik, különben az csak magánvádra üldözhető.

Pl. ha valaki azt állítja egy csendőrrel, hogy a tőle bűnjelként elkobzott 10 koronát elcsikkasztotta: ez a csendőrnek hivatalos eljárására vonatkozik, mert azt állítja a rágalmozó, hogy mint csendőr, hivatalos eljárás közben hivatalosan elvett ő tőle 10 koronát s ezt a helyett, hogy beszolgáltatta volna a bíróságnak, — a

mint kötelessége lett volna — saját céljaira felhasználta, vagyis elcsikkasztotta. Ez a rágalmozás hivatalból üldözendő s felhatalmazás folytán csak a kir. ügyész képviselheti a vádat. De ha valaki csak általánosságban állítja azt egy csendőrrel, hogy csikkasztott, pl. a koremban együtt mulatván ő átadott a csendőrnek egy 10 koronást/ hogy abból fizesse ki a számlát, ez pedig nem fizette ki, hanem zsebre vágta a 10 koronást s annak átvételét megtagadta: ez már nem vonatkozik a csendőrré mint közhivatalnokra, mert nem mint közhivatalnok, nem mint csendőr, hanem mint mulatótárs vette át a pénzt, mint magánember magándologért rágalmaztatott meg: így ez a rágalmozás nem hivatalból, hanem csak magán panaszra üldözendő s a kir. ügyész-



A vádló.

től függ, hogy felhatalmazás esetében is közérdekből átvesszi-e a vád képviseletét vagy nem?

De képviselheti a vádat maga a sértett fél is a főmagánvád (rágalmazás és becsületsértés egyszerű, levél- és távsúlygyón-titok megsértése, magának megsértésének vétsége, ingó és ingatlan vagyonrongálás, könnyű testi sértés, tulajdon elleni kihágás) eseteiben, valamint akkor, ha a kir. ügyész azon esetekben, melyekben a vádemelés joga őt illeti, megtagadta a vádképviseletét.

Ezek szerint vádló alatt mind a kir. ügyészség, mind a fő- és pótmagánvádló értendő.

Mi most, midőn a vádlóról beszélünk: csak a kir. ügyész értjük.

A kir. ügyésznek kötelessége a tudomására jutott, hivatalból üldözendő bűncselekmények, tárgyában a nyomozást teljesíteni és a bűnvádi eljárásban a közbűntetést képviselni.

Ha a kir. ügyész képviseli a vádat, ennek tárgyában meghallgatása nélkül érdemleges határozat nem hozható.

A kir. ügyész megtagadhatja a vád képviseletét, ha meggyőződése szerint a feljelentett cselekmény nem büntethető, vagy ha az eljáráshoz szükséges bizonyíték nem szerezhető be. Erről a sértettet értesíti. De még ez esetben is átvetheti későbbben a vádat, ha az eljárás a sértett kérélmére folytán folyamatba tétetett.

Ha ilyen nagyfontosságú hatalom van letéve a kir. ügyész kezébe: kétségtelenül meg kellett adni neki a módot is arra, hogy a bűncselekmények és azok tettesei kinyomozására, illetőleg ezen nyomozások irányítására segítségei legyenek.

Éppen ezért az állam, a törvényhatóságok, a rendezett tanácsú városok és a községek rendőri hatóságai és közegei kötelesek a kir. ügyésznek hivatalos hatáskörében hozzájuk intézett utasításait, illetőleg megkereséseit haladéktalanul és pontosan teljesíteni.

Sürgős szükség esetében a kir. ügyész a fegyveres erő kirendelése végett közvetlen megkeresést tehet. (A katonai karhatalomnak igénybevétele a m. kir. honvédelmi miniszternek 1876 június 16-án 1962. és az 1887 évi január 16-án 4589/86. eln. sz. a. kiadott körrendelete szabályozza).

A nyomozást rendszerint a kir. ügyész, ha pedig a vádat kizárólag főmagánvádló képviseli: az illetékes rendőri hatóság főnöke rendeli el.

A kir. ügyész a nyomozás érdekében minden közbűntetéstől felvilágosításokat és értesítéseket kívánhat; továbbá az egész nyomozásnak vagy egyes nyomozó cselekményeknek teljesítése végett a rendőri hatóságokat és közegeket megkeresheti, illetőleg utasíthatja, a nyomozás menetét irányítja, a nyomozási eredményeket és a nyomozóhatóságok eljárását ellenőrzi.

A rendőri hatóságok és közegek kötelesek a megkeresésnek, illetőleg utasításnak feltétlenül eleget tenni, különösen a tényállás megállapítása, a tettes és részes kipuhatolása, valamint a bűnjeleknek és bizonyítékok-

nak megszerzése céljából eljárni és minden lényegesebb intézkedésről, valamint annak eredményéről a királyi ügyészt értesíteni.

Rendőri közegek alatt pedig törvény szerint a csendőrségen alízstjeit és legénységét is kell érteni.

Itt van meg tehát az összeköttetés a kir. ügyész és a csendőr között, még pedig mindjárt a nyomozás kezdetén, mert a nyomozásnak vagy egyes nyomozó cselekmények teljesítésére a kir. ügyész a csendőrt — mint rendőri közeget — utasíthatja s eljárását ellenőrizheti. És ezeket az utasításokat köteles a csendőr is haladéktalanul és pontosan teljesíteni.

Mint hogy pedig a nyomozás tárgya azoknak az adatoknak kipuhatolása és megállapítása, melyek a vád emelése vagy nem emelése kérdésében a vádló tájékozására szükségesek: nyilvánvaló tehát, hogy a vádló és csendőr között a legszorosabb összeköttetés van, a vádló — hogy úgy mondjuk — egészen a csendőrről támaszkodik, ez könnyíti meg az ő helyzetét s a csendőr ügyességétől függ, hogy mennyire megbízható adatokat szolgáltat a vádló kezéhez.

Minél ügyesebb és' lelkiismeretesebb a nyomozást teljesítő csendőr, annál biztosabb dolog, hogy kevés bűn maradjon büntetlenül s kevés ártatlan ember kerül a vádlottak padjára. A vádló és bíróság annál világosabban és tisztábban látja az eseteket.

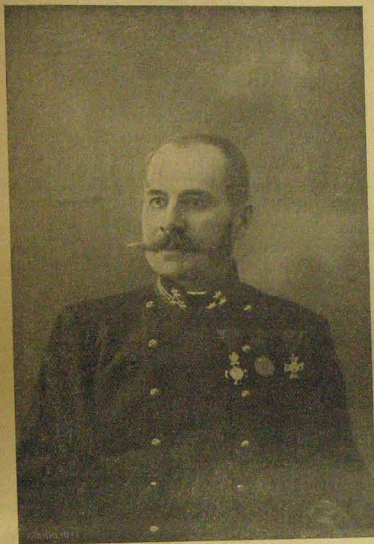
A csendőr köteles a hivatali hatáskörében tudomására jutott, nem magánindítványra üldözendő bűncselekményeket a kir. ügyésznek feljelenteni s ha a csendőrnél tesznek feljelentést, ezt tartozik elfogadni és a kir. ügyészhez haladéktalanul áttenni.

Ha a terhelt tartózkodási helye ismeretlen és kézrekerítése elrendeltetett: a kir. ügyész ismét csak a csendőrt küldi ki a terhelt kinyomozására és letartóztatására.

De most figyeljen csak jól ide, próba-csendőr barátom! Ha írásbeli utasítást kap a kir. ügyésztől: na hát akkor könnyű eljárni: úgy tesz, a mint az utasításban van. Azonban ha a rendőri lapokban jelenik meg általános felhívás a hatóságokhoz: akkor kétszer is olvassa el azt, hogy össze ne tévessze: vajjon nyomozólevél vagy személyleírás körzése van-e abban?

Mert a kettő között nagy a különbség. Nyomozólevél csak büntett elkövetésével alaposan terhelt egyén ellen bocsátható ki s az az eredménye, hogy azt a terheltet, a ki ellen nyomozólevél van kibocsátva, nemcsak ki kell nyomozni, hanem le is kell tartóztatni és a legközelebbi kir. ügyészséghez be kell kísérni. De a vétséggel terhelt egyén ellen csak *személyleírás körzését* rendeli el a bíróság s az ilyen egyént azonban nem szabad letartóztatni, hanem tartózkodási helyének kinyomozása után csak be kell jelenteni.

És bizony legalább is szívesen érne azt a próbacsendőrt, a ki összetévesztendő a kétféle dologot, mert azt mondhatnák róla; hogy nem tanulta meg a Szolgálati utasítás 117. §-át.



Rhein János járásörmester.

Még a büntetés végrehajtásánál jutbat szerep a csendörnek, mint a kir. ügyész segítő társának.

Nevezetesen: ha a jogerősen elítélt egyén szabadsáblóban van, a kir. ügyész idézi meg a szabadságvesztés-büntetés megkezdésére. Ha meg nem jelen az idézésre, vagy ha megszökésétől kell tartani, elővezető- vagy elfogatóparancsot, ha pedig megszökött vagy elrejtőzött, nyomozólevelet is bocsáthat ki ellene.

Ismét csak a csendör teendői közé tartozik az elítélt egyén letartóztatása és a kir. ügyészhez kísérése.

Ime tehát azt látjuk, hogy az egész bünvádi perrendtartásban a vádló mindenkor a csendörhöz fordul segítségért.

És mindenesetre a legjobb helyre. Mert a csendört semmi más érdek nem köti ahhoz a területhez, a melyen működik, mint a szolgálati kötelesség, s járva, portyázván, majdnem éjjel-nappal, erdőn-mezőn, tudakban és tanyákon, titkos és nyilvános helyeken, tudakozódván mindenütt a közbiztonsági állapotok után, érintkezvén a községi elöljárókkal: valóban leginkább van és lehet módjában felfedezni bűntevők rejtekhelyeit.

Azért nehéz szolgálata teljesítésében adjon neki erőt az a tudat, hogy ő szerzi be az adatokat az igazság kiderítéséhez s épen azért méltán és egyaránt becsüli őt a bűnös vádlója és a bűn büntetője.

És ha az a szobrász úgy ismerte volna azt a hasznos fűradozást, a mit a csendör az igazság kiderítésére elszenvet, a mint én ismerem: bizonyára a vádló szobra talpatatára oda helyezte volna a csendört is, mint mellékalakot.

Egy kitüntetett csendör járásörmester feldiszipítése.

Ő császári és apostoli királyi felsége folyó évi március hó 29-én kelt legfelsőbb elhatározásával Rhein János járásörmesternek a koronás ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Ezen legmagasabb kitüntetést Rhein járásörmester azzal érdemelte ki, hogy három évi katonai és 25 évi csendörégi szolgálati ideje alatt kötelességeit mindenkor a legnagyobb odaadással, szakértelemmel s igen jó eredménnyel teljesítette s e mellett mindig példás magaviseletet tanusított, s úgy a lakosságnak teljes tiszteletét, mint alárendeltjeinek szeretetét s előljáróinak becsülését is teljes mértékben kiérdemelte.

A kitüntetettnek feldiszipítése a múlt hó negyedikén folyt le megfelelő ünnepességgel a balassagyarmati m. kir. honvédlaktanyában, mely alkalomra a balassagyarmati szárnyparancsnokság területéről 60 altiszt és csendör jött be önként, hogy az ünnepeltetésben részt vegyen.

Varga Gusztáv százados szárnyparancsnok jelentésére, Petrovics Száva őrnagy, honvéd-állományparancsnok intézkedése folytán, Berti László honvéd-főhadnagy vezetése alatt egy század állítatott fel az ünnepély színelhén, a honvéd-laktanya udvarán. A csendörökből alakított századnak két szakaszát Havranek János és Szántó József csendör-hadnagykok parancsnokolták.

Az arcvonal előtt a kitüntetethez Nemessányi Lajos csendör-főhadnagy intézett beszédet, méltatva érdemét s a jelenvolt bajtársaknak követendő példaul állítva őt.

Ezután Petrovics Száva őrnagy a kitüntetett mellett tüzte a koronás ezüst érdemkeresztet, mire a diszszázad Rhein járásörmester előtt diszmenetben elvonult.

A lélekemelő ünnepélyességek dölben lakoma követte, melyen a megjelent 60 csendörön és altiszten kívül Varga Gusztáv százados, Nemessányi Lajos főhadnagy, Szántó József hadnagy s Havranek János hadnagy is részt vettek.

Newyorki bűnkronika.

Évtizedeken keresztül London volt a nemzetközi gonosztevők gyülekező helye, titkos betörő társaságok központja. Úgy látszik azonban, mintha a nemzetközi bűntények központja Londonból New-Yorkba helyeződött volna át. Az anarchizmus, a „maffia”, a „fekete kéz” s a többi titkos szövetezés évek óta sok gondot okoz a newyorki rendőrségnek. Régi családi boszú Olaszországból, Görögországból s más forróvérű országokból Amerikába vándorol a családtagokkal együtt s néha New-York ny. lt utcáin szokott kitörni, mint nem-

rég, a mikor egész csomó görög kereskedő a brooklyni hídj közelében véres csetepatét rendezett. Nem titok már, hogy a nagyobb anarchista terveket Amerikában kovácsolják s innen vezetik.

De az anarchistáknál jóval több dolgot ad a rendőrségnek a számos titkos szövetség, a mely látszólag valamelyik országban forradalmat akar előidézni, a valóságban pedig veszedelmes, semmilyen gáztétőt vissza nem rúgó zsarolásokat űz. Azok az emberek, a kik a zsarolások áldozatai, nagyon ritkán fordulnak a rendőrség segítségéért, mert félnek a zsarológ boszútjától. Ha a kínai városrészen a golyók sűrű tömege röpül a fejek felé, a rendőrség tudja, hogy újból kitört a háború a kínai titkos szövetségek közt. A kínai harczok bizonyos időközökben szoktak kitörni s rendszeren patakokban folyik a vér az utcákon.

Időnként egész különös hullámzása a gonoszítottaknak tör be New-Yorkba s ilyenkor épenséggel nem nagy a biztonság a nagy város utcáin. A jelenlegi állapot is ilyen hullámzás, a melynek egyetlen előnye, hogy a rendőrség minőségét javítja. Két rendőrt nemrég gyáva-ság miatt elbocsátottak. Évtizedek óta ez volt az első eset, hogy newyorki rendőrt gyáva-sággal vádoltak. Egész New-York városi hadiállapotban van. Napról-napra szaporodnak az erkölctelen merényletek; rettenetes bűntények egész sorozatát követték el az elmúlt hetekben. A hatóságok habozva vallották be tehetetlenségüket. A rendőrbiztosok házról-házra járnak, hogy az asszonyokat, leányokat és kisgyermekket szülőit figyelmeztessék, ne hogy az est beállta után az utcázara merészkedjenek. A sajtó naponta új híreket hoz a titkázatos gyilkosságokról és kisleányok elleni merényletről.

Nem maradt el a következmény sem. Lories bíró megtartotta bevonulását New-Yorkban. A legeskezebb ok elegendő, hogy izgatott emberek gyűljenek az utcáin s vad boszúkiáltással üldözzék a gonosztervöt. S ha a nép egyszer megfogta áldozatát, nem ismer könyörületet. Már egész serege a népdüh áldozatainak kórházban fekszik. Bűnösök és ártatlanok egyaránt megismerkedhetek a népharagjával. Kestner nevű svéd ember állítólag két leányt a pinczébe akart eszni. A tömeg rárohant s egy pillanat alatt földre teperte.

Férfiak és asszonyok kiáltották: „Linchejétek meg, üssétek agyon!” Még idejekorán érkezett még a rendőr. Sikerült neki a svédet kiragadni a férfiak kezéből. De nem úgy a nők. Ők nem akarták áldozatuk kiadni. Dühük az örülléssel volt határos. Fogaikkal és karmaikkal rontottak ismételten rá a szerencsétlenre.

A tömeg egyre nőtt. A rendőrt földre tolták s a vérző áldozatot tovább hurcolták. A villamos vasut egy kocsija előtt a vágányra dobták. A kocsi vezetőt fekéz. A tömeg vad dühvel ront a kocsi, a bennülők menekülni akarnak, de nem tudnak, vad harcz keletkezik. Valaki kötelet szerez. „Akasszátok fel, akasszátok fel!” A nép nyomban az új kiáltással hangoztatja s a férfit tovább cipelik. A szerencsétlen a szó legszorosabb értelmében meztelen, minden ruhadarabot letéptek testéről. A legközelebbi lámpánál egy önkéntes hóhér már nyakába akasztja a kötelet, a mikor megjelenik a rendőri tartalékcsoport. Elkeseredett küzdelem fejlődik. Végül sikerül az. elájult áldozatot kiragadni a tömeg kezéből.

A rendőrség a bevándorlókat vádolja, ezzel igyekeztve tehetetlenségét palástolni. Már arról is beszélnek, hogy az európai bevándorlóknak megnehezítik az amerikai polgárjog megszerzését. Mások a nagy forrósággal hozzák összeköttetésbe az erkölctelen merényleteket. A tem-

plomokban a papok bűnbánatról és megtérésről prédikálnak s kijelentik, hogy New-York Páris után a leg-erkölctelenebb város.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Az áruló czeruza.

Írta: Székely Vladimir, m. kir. államrendőrségi fogalmazó.

Nemcsak a szakember, hanem a laikus tábor is élvezettel forgatja *Connan Doyle*, az angol írónak pompás detektívregényeit, melyekben *Sherlock Holmes* — a már fogalommá vált detektívkirály — nagyszerű elmével s bravuros ügyességgel egymásután leplezi le a legszörvényesebb bűntényeket s azoknak mesésen ravasz hőseit.

Magam is elolvastam egytől-egyig azokat a regényeket öltöztetett nyomozásokat, melyekben ugyan több a fantázia, mint a valóság, de a melyek minden sorukban élénken meggyőzhetnek arról, hogy minő elmemunkát kell annak végeznie, a ki feladatává teszi magának azoknak a rejtélyeknek a megfejtését, melyeket az életben a bűn és az arra felesküdtének ravasz-sága, megoldást követelve, sokszor elénk állít.

Egy alkalommal a villamoson menet megint elmerültem annak az ördögös Scherlock Holmesnak egy csudálatosan ügyes történetébe, a mikor valaki mellém ült s köszönt. Felnéztem. X. detektív volt. Öreg kopaszodó ember, a ki hosszú huszonöt esztendei szolgálat után elért egy évvel nyugdíjba ment.

— *Sherlock Holmes* dolgait tetszik olvasni? — kezdte a társalgást a nyugalomba vonult detektív.

— Igen. Rendkívül érdekes dolgok ezek.

— Az igaz, de egyik-másik história sántikál. Látszik, hogy íróember komponálta a szoba négy fala között, Annira érdekesek és kalandosak, hogy az embernek rögtön eszébe jut, hogy nem igazak, de azért persze mégis nagyra vannak most ezekkel a detektívregényekkel. Igazán divatos olvasmányok, a közönség csak úgy falja s még színpadra is vitték már őket... Szörnyen tetszenek egyáltalában a detektív kalandok. Kár, hogy mifajta emberünk nem tud írni. Nehézes már a kéz, reszket bizony, ... aztán szóval sem bírja már az ember. Hej pedig, ha úgy végig gondolom, hogy huszonöt esztendő alatt mennyi mindenféle esetet csináltam én is végig, igazán öfög néha a vágy, hogy az íróasztalhoz üljek le én is s öreg görbe betűkkel teleszántsam a papírost.

— De azért mégsem megy... pedig én is egyik-másik dolgomban bemutatnám legalább is egy fiók *Sherlock Holmest*.

— Különbem eszembe jut valami, a tekintetes ur ugys mindig írogat. Hát, ha tetszik, majd elmondok egy pár esetet s tessék azt megírni... lássák, hogy a budapesti detektív is ért valamihez.

Felesleges talán elmondanom, hogy kapva-kaptam az ajánlaton s hamarosan kész volt a megegyezés.

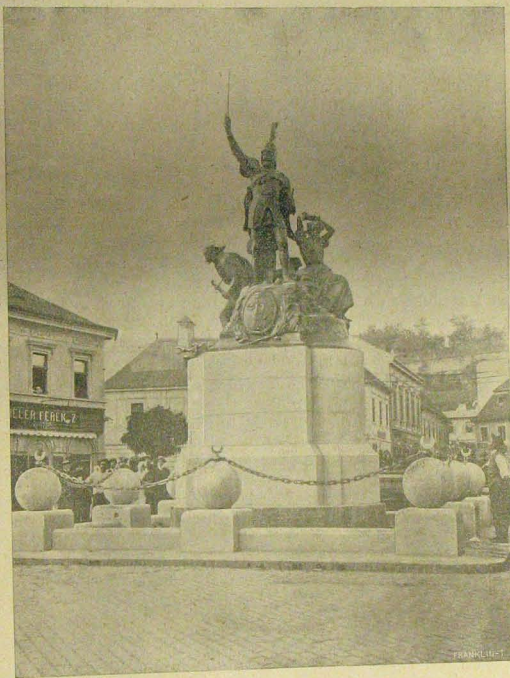
És lusta nyári délutánokon a kávéház asztala mellett kezdett mesélni az én Sherlock Holmesem . . .

*

Az áruló czeruza! Nem régi történet, de jó. Egy czeruza, a mely egy öntudatlanul kialakult kaczagtató bohózatot leplezett le.

— Hogy történt?

— Ma este színházba mentem. A cselédlányom arra az időre elkérdezett. Egy barátját ment látogatni. Kilencz óra után hazajött az öcsém s a lakás ajtaját nyitva találta. Ez már gyanút keltett benne. Hát uramfia! A mint bejött, a lakásban minden össze-vissza volt dobva, a fehérneműszekrényem, a mosdóasztalom fel



Dobó István szobra Egerben Strobl Alajostól.

Ezelőtt két évvel történt. Kellemetlen hideg téli estén. Egy fiatalabb pajtásommal a főkapitányságon ügyeletet tartottam.

Az óra már későre járt s kissé kényelembé tettük magunkat. Egyszerre csak hirtelen nyílt az ajtó s azon izgatottan berontott egy uri asszony. Nyomában elegáns fiatal ember tartott.

— Özv. Z. B.-né vagyok! — mondotta — betörték a lakásomba, ellopták az ékszereimet s pénzemet.

volt törve . . . ékszernek, pénznek vége. Pedig a pénzt a házbéremre tartottam.

— Ugy van! — hagyta rá a fiatalember.

Szóval egyike volt azoknak a közönséges lakásfosztogatásoknak, a milyenek bizony most is tömegestül fordulnak elő.

Egy fél óra mulva a helyszínen voltunk. Tényleg nagy rendetlenségben találtuk a lakást. A fehérnemű szerteszét volt dobva, ruha, piperecikkek összevissza-

ságban heverték szerteszét. Alaposan szétnéztem. Egy-két tekintet . . . s tisztában voltam a betörőkkel.

Ott nem jártak betörők. Az az összevisszaság nem volt az a rendtelenség, mely egy, értékek, pénzek után kereső tolvaj után marad.

Az a rendtelenség csinált volt. Itt is, ott is a sarokban hevert egy-két darab, a hol semmi magyarázata nem volt. Abban az egész összevisszaságban látszott valamely rendszer és szinte leírt az ottjártak az a szándéka, hogy rendetlenkedjék.

— Az ajtót nyitva találta uraságod, mikor hazajött? — kérdeztem az asszony öcsésétől, a ki ott állt közönyösen.

— Igen. Álkulcsal nyithatták ki. A napokban a szomszédházban is fosztottak ki egy lakást. Uglátszik erre a környékre vetettek most magukat a tolvajok. Nap-nap után olvas az ember a lapokban betörésről . . . csudálatos, hogy a rendőrség nem tesz semmit s tőle szabadon folyik a garázdálkodás.

— Oh kérem, tévedni méltóztatik, dehogy nem teszünk semmit. Majd kinyomozzuk a tettet itt is.

Az urfi nem válaszolt.

Gyertyát kértem és alaposan megvizsgáltam a lakásba vezető ajtó zárját. Az álkulcs tudvalegőleg nyomot hagy bájra az ajtó zárjában. A zár belseje rendszerint olajjal és porral vegyes réteggel van tele, a mely csak ott szakad meg, a hová a rendes kulcs talál. Ha most ez a réteg fel van karcolva s ott mutatkoznak még szabad szemmel is elég jól kivehető barázdák, karcolások, a hová a rendes kulcs nem jön, nem illeszkedik, kétség-telen bizonyíték ez a mellett, hogy a zárnýtáshoz álkulcsot használtak.

Jól megnéztem az ajtó zár részét, de bizony ott nyoma sem volt semmi elváltozásnak.

Megvolt a második bizonyítékam a mellett, hogy ide tolvajok nem törtek be. Legalább nem hivatásos csavargó s lakásfosztogatásokban utazó tolvajok.

Házi szarka röptét éreztem.

De vizsgálódjunk csak tovább!

Mit loptak el?

A pénzt és ékszereit az özvegyasszony a fehérműs szekrényben tartotta. A pénznek bült helye volt, ellenben az ékszerből csak egy arany karperecz s egy gyémántgyűrű hiányzott, a többi ott volt sértetlenül.

A nyom mind biztosabb volt. Igazi tolvaj mindent felnyalából, a mi csillog s a mi értékes. Csak a házi tolvaj lop részletenkint.

De nini! A szekrény előtt valami barnállott, felvettem. Czeruza volt. Közönséges írón.

— Az öné ez a czeruza, asszonyom? — kérdeztem az asszonytól.

— Nem.

Tehát a tolvaj felső zsebéből esett ki, a mint hajolva kutathatott a szekrény alsó retesében.

Jó eltenni. Szükségem lesz rá. S ezzel odaadtam a kollegámnak.

— Kik laktak itt? — folytattam a kérdezősködést.

— A cselédem, az öcsém, no meg a szobaur. Most nincsen ideháza . . .

Ebben a pillanatban lépett be egy pápaszemes úr.

— A technikusi vagyok, a szobaur, — mutatkozott be — ép az imént hallottam, mi történt. Igazán bosszantó dolog.

Végignézetem. Becsületes, kék szemei voltak. Nem, ez aligha lesz a tolvaj.

— Kérem hívja be a cselédet! — fordultam az asszonyhoz.

A cseléd bejött. Szürke, semmitmondó teremtsé volt, a ki szépegre állott meg előttem.

— No Mari, hol járt maga ma este?

— Hát kérem alásán, a nagysága engedelmével meglátogattam Jucit, a ki itt a harmadik házban lakik.

— Jól van! Végeztünk. Azaz, majd hogy elfelejtettem . . . kérem az ellopott dolgokat pontosan leírni. Milyen pénzemekből állott a pénz s milyenek is voltak az ékszerek.

Az asszony belekezdett a leírásba.

Az alatt keresgéltem a zsebeimben. Ott volt a mellényzsebemben a czeruza, de úgy tettem, mintha nem találnám.

— Ejnye, urak, nem adhatnának egy czeruzát. A hivatalban felejtettem.

Az özvegy öcsése gunyoson mosolygott. Nagyon esetlenek tűnhettek fel neki.

A szobaur rögtön ajánlkozott s átadta a czeruzáját.

Írni kezdtem . . .

És figyeltem. Ezen a czeruzán és az előbbin függött az egész nyomozás s addigi megfigyeléseim helyességének sora.

Az a czeruza, a melyet a feltört szekrény előtt találtam s melyet corpus dilictinek eltéttem, közönséges olcsó írón volt. De a hogy hegyezve volt, karaktersztikus. A hegyezőkes, hol jobban, hol kevésbé vágott bele a czeruza fájába, össze-vissza hasábolt volt a fahegy. A czeruza hegye is tompa volt. A hogy az ideges, türelmetlen s rendetlen hajlamu emberek hegyezik a czeruzát.

Mert higgye meg, kedves uram, egy meghegyezett czeruza egész jellemrajzát mondhatja el annak, a ki azt hegyezi. A kicsi aprólékos dolgokban sokkal jobban domborodik ki egy ember jelleme, mert a nagy dolgokban az ember már mesterkelt s ügyelve cselekszik, míg a csekélységekre nem vet sulyt s így azokban jobban nyilatkozik meg a lényge.

A szobaur czeruzahegye egész más volt. Pedáns, rendszertető emberre mutatott. A czeruza fahegye szépen ki volt kerekítve fölcseralakban s a czeruza hegye is gondosan meg volt élezve.

Tehát nem a szobaur volt a tolvaj, a hogy megsejtettem.

Szándékosan megnyomtam a czeruzát, úgy hogy a hegye pattogva eltört.



Dobó István szobrának leleplezése.



A dalosok bevonulása.

— Ejnye, ejnye, de ügyetlen vagyok! — méltatlankodtam — kérek egy másik czeruzát, talán ön szolgálhatna vele? — Odafordultam az asszony öcséséhez.

— Igen, de . . . nincs most nálam.
— Majd kihozok egyet a szobából! — ajánlkozott az asszony.

A másik perczben már hozta is.

Tovább gyejeztem . . . S néztem a czeruza hegyét. Szakasztott olyan volt, mint a minő az, a melyet bünelként eltettem.

Lopva ránéztem az ifjura. Az azonban igen elfogulatlanul nézett a világba s már úgy tett, mintha az egészet kezdené már unni.

Dehogy sejtette volna, hogy mindszerosabban feszül körülötte a hurok.

— Még egy dolog van hátra, nagyságos asszonyom! — törtem meg a csendet, — a kollégám majd elmegy ahhoz a bizonyos Juczihoz s megtudja azt, hogy a cselédje ott járt-e s mindvégig ott volt-e? Ez már, tetszik tudni, a dolog formájához tartozik, mert talán én ép a cselédet gyanusítom a legkevésbé . . .

— Hát kit? — szólt közve türelmetlenül az öcsés. — Már, hogy lehet a cselédet gyanuba venni? Mert mégis csak megvádolja, ha utána kutat. Megérem, hogy még én rá is gyanakszik . . . mikor a napnál világosabban kitetszik, hogy itt egy betörőbanda járt.

— Majd elvállik.

Az öcsés kissé kényelmetlenül nézett maga körül, de hallgatott. Majd az ablakhoz lépett s azon idegesen dobolt ujjaival.

Igy telt el az a pár percz, míg kollégám visszajött azzal, hogy a cseléd csakugyan az egész estét a Juczinál pletykálta el.

— Nos? . . . fordult hátra diadalmasan az urfi, — mondhatom szépen néznek a betörők után.

— Nem is fogunk azok után nézni.

— Ez maguknak talán mégis kötelességük?

— Oh igen, de ez esetben felesleges. Mert a betörő már megvan.

— ? ? . . .

— Megvan? — dadogta az urfi és elhalványodott — hogy értsük?

— Semmi komédia! hanem adja ide a tárczáját, vagy ha úgy tetszik, mondja meg, hová tette ön a lopott pénzt és ékszert. Miért volt önnek erre szüksége, mert ön a betörő.

— De uram . . .

— Semmi komédia. Ön a tolvaj.

Az urfi lecsüggesztette fejét s remegés futotta át a testét, majd egyszerre odavetette magát nővére lábai elé.

— Bocssás meg! Igen, én voltam.

— Megőrültél? Hát mire való volt ez, miért kellett neked engem meglopni? — kérdezte ijedten és zavartan az özvegy.

— Bocssás meg! A mult éjszaka elkártyáztam egy csomó pénzt. Becsületbeli adósság, aztán reggel felé

összeveszttem egy társasággal, kölcsönös becsületértés párbaj . . . hát kellett a pénz, mert a párbaj pénzbe kerül: orvos, vívóterem . . . Neked nem mertem szólni, de kellett valamit tenni, mert a becsületemet nem hagyhattam. És később apránként észrevétlenül megtérítettem volna a károdát.

Én gavallér vagyok . . .

*

Nyugodtan tértünk haza. Ezt ugyan becsülettel kibogoztam. Ézsre se vettem, hogy a corpus delictit: az urfi czeruzáját nálam felejtettem. Mindegy! Azután is használtam.

A bünelből megint közönséges czeruza lett.

KÉPEINKHEZ.

Dobó István szobra.

A híres egri hősnek most leplezték le szobrát Eger városában. A szoborleplezés az egri dalos-ünneppel kapcsolatban folyt le fényes ünnepségek keretében. Az ország minden részéből összesereglett dalosok megható éneke mellett hullott le a lepel az egri nagy hős sikerült ércszobráról. Mai számunkban a szobrot és az ünnepély egyes jeleneteit mutatjuk be olvasóinknak.

HIREK.

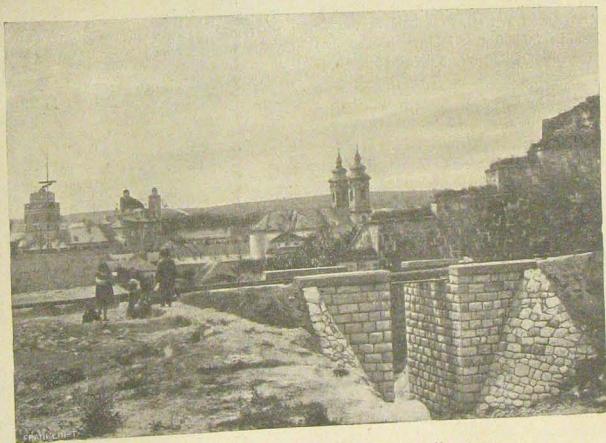
Egy csendőrtiszt megtámadtatása. A szabolcsmegyei Büdszentmihály község határában levő Szorgalmasi-majorban augusztus 21-én déltűn Berecz Sándor bérés az őt felelősségre vett Kalandra Antal gazdatisztet, utóbbinak ott szabadságon volt sógora, Herkély Gyula főhadnagy szemeláttára egyetlen kaszavágással megölte. Az esemény láttára a főhadnagy sógorának védelmére sietődő a kocsiból kiugrott, mire az elvetemült bérés felemelt kaszával neki robant s azzal ismételtlen felé sujtott; a főhadnagy a kaszavágásokat egy felkapott gereblyével magától elhárította, majd támadójához ugorva, annak kezéből a kaszát kicsavarta és azt a földre teperve, ártalmatlanná tette. Herkély főhadnagy csakis saját higgadtságának köszönheti, hogy életét az elvetemült gyilkossal szemben sikerült megmentenie. Berecz a büdszentmihályi őrs egy járőre által elfogva, a nyíregyházai királyi ügyészségnek átadott.

Ellenszegülés. Márcz Gyula szabadkai őrsbeli csendőr augusztus hó 20-án szolgálatteljesítés közben Szabadkán Komlósi Gyula ellenszégülővel szemben szuronyát használta s rajta könnyű sérülést okozott.

Dynamitmerénylet. A Foldvár és Bótfalu közötti vasúti sínekre ismeretlen tettesek dynamitot helyeztek, mely augusztus hó 20-án este 10 órakor az ott elhaladó gyorsvonat alatt fellobbant. A robbanás következtében az egyik sín 50 cm. hosszúságban megrongálódott, több ablak pedig bezuódott. Emelékben szerencsére kár nem esett. A vonat 29 percznyi késéssel folytatta útját. Forgalmi akadály nem keletkezett. Nyomozás folyamatban.



A dalosok zászlóinak megkoszorúzása.



Eger látképe a Bólyi bástyáról.

Megtámadott csendőrök. Ság, temesmegyei községben augusztus 17-én éjjel Jertye János és Székely Albert csendőröket szolgálatban kívül, korecsmai mulatozás közben polgári egyének megtámadták és saját kardjaikkal összevagdalták. Székely Albert csendőr életveszélyes, Jertye János csendőr pedig súlyos sérülést szenvedett. Apolás végett mindketten a temesvári cs. és kir. hely-örségi kórházba szállítottattak.

Betörés egy postahivataltal. Az abosi postahivatalt augusztus 20-án éjjel 2 órakeresületen, de feltéveszerint vasuti munkások feltörték és onnan 650 korona készpénzt és 200 korona értékű értékpapírt elloptak, mely utóbbiak nagy része a terebőri erdőben szétszórva megtaláltatott. Tettesek nyomoztatnak.

Rálöttek egy járőrre. Augusztus 21-én este 10 óra tájban Halmosd község erdejében Harangozó János és Moldován László csendőr cz. őrszervezetekből állott járőrre egy eddig ismeretlen egyén rálőtt és Harangozó János cz. őrszervezetét bal cizmáján megsebesítette. Moldován cz. őrszervezet a lövés irányában a tettes ellen két lövést intézett, de az elmenekült. Harangozó János cz. őrszervezet sérülésével kórházba szállítottatott. Nyomozás folyik.

KÜLÖNFÉLÉK.

Utazás a föld körül — automobilon. Mr. Charles Glidden, a híres amerikai automobilozó és a Gliddens-erleg adományozója, ismét Angliába érkezett, hogy folytassa automobilon tett világkörüli útját. Glidden és felesége már több ízben körül-automobilozták a földet, mindig más és más délkörökön haladva. Eddig már 39,768 mérföldet tett meg s most körülrobbogja Angliát, azután Norvégiát, Oroszországot, Portugáliát, Spanyolországot és a Földközi tenger országait részesíti ebben a megtiszteltetésben. Ha Európával végzett, visszahajózik Amerikába s ott fejezi be 50,000 mérföldnyi hosszúságra tervezett világkörüli útját. Glidden a földkörüli útra 1901-ben indult s 1911-re akarja befejezni.

Az ideai nyár. Az ideai nyárban kevés öröme telik a halandóknak. A rettenetes meleg egy éjjelen keresztül esős időbe csap át. Az ember már nem ismeri ki magát és jó volna, ha minden órában az idő pillanatnyi szeszélyeihez képest átfőtözködne. De az ideai áprilisi időjárás nemcsak a közérzésre hatott károsan, hanem valóságos betegséget is teszi az embert. Egy drezdai orvos mondta erről a következőket: A nagy betegséggéző pénzárak fennállása óta még soha nem volt alkalmunk az idegbetegyek számának olyan nagy mértékű megnövekedését tapasztalni, mint épen az idén június és júliusban. Körülbelül másfélszer nagyobb ez a szám a legutolsó busz év átlagánál. Még soha nem figyeltek meg ennyi ideggyuladást, bénaságot, görcsöket, neuralgiát, agybetegséget és akut ideggyengésséget, mint ezen a nyáron. Miért van ez így, nem lehet még csak távolról sem megállapítani. Különösen a női nem van ezekben a betegségeken erősen képviselve. Szóval ez a nyár az emberiségek egyik leg-egészségtelenebb nyara volt.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

Sz. nyugd. öreg zsoldár. Csak teljes 12 évi szolgálat után kap igényjogosultsági bizonyítványt, ha csak a szolgálattal kapcsolatos névtelen levelekben szenvedett sérülés folytán állott be.

Kinába vágó. Pekingben van követségünk és consulatusunk is. A követ méltóságos, a consul nagyságos, ha csak valami okból más ezim nem lehetne.

S. B. őrmester. Megszákkasztás nélküli 11 évi szolgálat után nyugdíjra van igénye. A nyugdíjnak végkielégítéssel való megváltását kérheti.

V. őrmester. Multkori levelére már válaszoltunk. A négy közepes társaságról letett vizsga alapján, ha az igazolvány még tényleges katonai (csendőrségi) szolgálat alatt szerzte, hivatalnok állásokra is pályázhat. De ha már valaki szolgálati állásokra jogosító igazolvány alapján szolgálati kinevezést és akkor szerzette meg a hivatalnoki minősítést vagyis letenné a négy osztályról a vizsgát — hivatalnok már nem lehet.

V. J. cz. őrszervezet. Bármikor folyamodhat felvételért. Személyesen minden hol 1-én és 15-én lehet jelentkezni. Ha szolgálati idejének leteltével azonnal átléphet, akkor eddigi szolgálati idejét beszámítják. A határszéli rendőrségnél nincsen üresedés.

Sz. J. A minősítványi táblázat mindenesetre át lesz téve. Hogy azonban az új kerületnél minő idő alatt kerül előléptetés alá, az az ottani előléptetési viszonyoktól függ.

X. X. A határrendőrséghez hiába folyamodik, mintán ott most nincsen üresedés, de arra sincsen kilátás, hogy a közel jövőben legyen. Ha pedig lesz, pályázat útján fogják betölteni.

Özsi rózska. Ha nincsen szolgálatilag elfoglalva, akkor az oktatásnál jelen lenni köteles.

Sch. J. járárórmester és E. F. cz. őrszervezet. Olvassák el lapunk f. évi 32. számában „Idős altiszt”-nek küldött szerkesztői üzenetünket.

Nyugalmozott. A szolg. szab. I. rész 281. pontjának utolsó bekezdése értelmében a rangosztályba nem sorolt nyugállományú havidíjaz az egyenruha viselésére nem jogosult.

S. J. csendőr. Az ön felelete, a csendőrségi II. szolg. utasítás 66. §. 2. pontjának 1. bekezdése értelmében helyes volt.

B. M. Beküldött bocsánatkérését nem közölhetjük. E helyett azt ajánljuk, hogy vagy szóval, vagy ha az illető távol van, írásban kérjen tőle bocsánatot. Összehitte megbánását bizonyára bajtársi jóindulattal fogja fogadni.

Sorsjegyekről. N. jő. A 3933—52. sz. József sorsjegye már régebben ki lett húzva 4 koronával. A többi nem nyert. **H. M.** őrmester, **Gulyás** őrszervezet, **T. S. K. M.** Szavátka, **V. L.** őrszervezet **Robogány**, **D. T. J.**, **Szilágyi** őrszervezet, **B. A.**, **Simon** jőrmester és **Russu** őrszervezet: Sorsjegyeik eddig még nem lettek kihúzva.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.



Szánrejtvény.

52-öt osztottuk három részre: az első 2 rész egymással egyenlő, a harmadik résznek a fele az első részénél 8-szal nagyobb legyen.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

